

Nova postava o hišnem davku

pred državnim zborom.

Vlada je zbornici poslancev predložila v obravnavo načrt nove postave o hišnem davku po mestih in na kmetih. Ta postava je za kmeta in male obrtnike (rokodelce) tak hud udarec, da „Novice“, katerim je od nekdanj skrb bila za to, da se kmetijstvo in obrtnijstvo reši popolnega propada, morajo odločno svoj glas povzdigniti zoper nova bremena, ki jih nova postava namerava naložiti ravno kmetu in malemu obrtniku, ki sta uže zdaj v velikih stiskah. Res čuditi se moramo, kako da sedanja vlada, o kateri mislimo, da ima blago voljo, v političnem, narodnem in materijelnem obziru Avstriji zdraviti rane, po poprejšnji vladi jej vsekane, je mogla načrtati tako postavu, ki ni pravična in vrhu tega državi sami jako nevarna zato, ker obupne mora narediti ravno tiste vrste ljudstva, ki so konservativni steber države, pa jih gnati v naročje socializmu!

Če se hišni razredni davek (Hausklassensteuer) v tem obsegu povikša, kakor ga namerava §. 8. vladnega načrta, in če se stara tarifa primerja z novo, je očitvidno, da je ta povisek dvakrat, da celo trikrat višji memo dosedanjega za veliko večino hiš v manjših s kmetijstvom se vkvarjajočih mest, trgov in vasí. Ta povisek znaša za hiše na deželi 50 odstotkov, ko v velikih kupčijskih in obrtnijskih mestih le malo čez 12 odstotkov znaša.

Če staro tarifo primerjamo z novo, vidimo: 1) da vse kmetske bajtice, stavljene v XII. razred (klasse), bi morale vprihodnje namesti 93 $\frac{1}{2}$ kr. razrednega hišnega davka plačevati 3 gold., tedaj več kot trikrat več, kakor dozda, — 2) da, ker so hiše na kmetih večidel pri tleh in le kake 2 ali 3 izbe imajo, katerih se kmet ali rokodelca za svoja dela poslužuje, bi novi davek kmeta in rokodelca štirikrat do dvanajstkrat huje zadel, kakor bogatega hišnega posestnika v velikem mestu, ki lahko stanovanja v svoji hiši v najem dá in povišani davek na gostače navalí, kar v majhnih mestih ali vaseh na kmetih ni mogoče. Saj vlada vendar mora vedeti, koliki cesarski davki (fronki) tarejo kmeta in rokodelca uže zdaj, k temu pa pridejo še priklade deželne, okrajne, občinske, šolske in še druge, in da mu nikakor ni mogoče, vprihodnjič še trikrat višjega cesarskega davka strpeti z vsemi še povišanimi dokladami. Ali ne bi bilo se bati, da v tacih stiskah raji svoj dom zapustita ali da hiša tako obložena razvalina postane?

Da se take nesreče odvrnejo, je neobhodno potrebno, da razredni hišni davek v spodnjih svojih 7 razredih tako ostane, kakor je dozda bil.

Drugače pa je z davkom za najemščino v velikih kupčijskih, obrtnijskih in obljudenih mestih. Take hiše uže prenesó višji davek, ker hišnemu lastniku navadna najemščina več dohodkov donaša, in če ne, si vendar s tem pomaga, da povišani hišni davek navalí na svoje najemnike (gostače).

Pisali smo te vrstice, da naši državni poslanci, o katerih smo prepričani, da poznajo reve in nadloge kmetov in rokodelcev, na vso moč delajo na to, da se zabrani postava, ki — kakor smo gori rekli — je krivična ljudstvu na eni strani, na drugi pa nevarna državi sami.

Gospodarske skušnje.

Koruza pignoléo imenovana.

Kar so gospodje iz dežele v občnem zboru kmetijske družbe videli to koruzo, jo na vrtu družbinem

zeló kupujejo. Ker pa je v „Novicah“ lani se oglasil gospod iz Gorenjskega, kjer pignoleto ni dozoril, je bil gosp. profesor Povše v Gorici, od kodar smo dobili pignoleto, naprošen, naj blagovoli družbi kmetijski kaj več poročati o njej. Na to smo dobili sledeče poročilo:

„Zbral sem eno njivo, polovico smo nasadili z navadno koruzo, polovico pa s pignoletom. Oba kosa sta bila enako velika, enako gnojena, enako izorana in v istem dnevu obsejana. Dozorel je pignoleto koncem avgusta, navadna koruza sredi septembra.

Na 1 hektaru je navadne koruze 31.6, pignoleta pa 32.11 hektolitrov. To kaže, da poleg zgodnje zoritve in pri vsem tem, da je pignoleto jako fino zrnast, je pignoleto še nekoliko gledé množine obilniši v dohodku od navadne, sicer lepe koruze.

Tudi je pignoleto težji za 3 $\frac{3}{4}$ kilo 1 hektoliter.

Zaradi njegove dobrote, ker daja jako fino moko in zeló malo otrobov, je pignoleto tudi v ceni dokaj pred navadno koruzo.

Res je, da činkvantin poprej dozori od pignoleta, vsaj po Goriškem činkvantin po strnenem žitu namesto ajde ali repe sadimo, in še o pravem času dozori, a koliko pa je pridelka? Treba je toraj vse prevdariti — po besedah sv. Pavla se ravnati: „Poskušajte vse, najboljše ohranite!“

Gospodarske novice.

* *Kako je grajščak Emil Marfy v okolici Henški na Ogerskem vse kmete rešil oderuhov*, pripoveduje časnik „Somogy“ tako-le: Poplašal je vse dolgove kmetov proti temu, da so se zavezali, posojeni denar mu s tem povrniti, da počasi z delom na polji njegovem si prislužijo toliko, kolikor je za vsacega dolgova plačal oderuhom. — Da bi pač veliko tacih grajščakov bilo!

* *Mašin, s katerimi se trava in žito kosí*, izdeluje v Ameriki fabrika Walter Woodova. Od leta 1870. do 1880. jih je prodala 354.915. Od teh jih je v Evropo prišlo 30.913 tacih, s katerimi se kosí trava, 18.745 pa tacih, s katerimi se kosí žito.

* *Asekuranca za živino v Predarelskem*, ki uže 15 let obstoji, je preteklo leto štela 3913 gospodarjev, ki so živine zavarovali 11.002 repa (konj in goved) za 1 milijon in 139.001 gold. in vplačali za to 17.759 gold., odškodovanja pa dobili za crkneno živino 20.006 gold.

* *Kónj ne podkovati!* — tako kliče angleški hipolog Cox v nekem časniku. Noben konj, tudi na trdem tlaku, ne potrebuje podkve, ki je kopitu in celi nogi škodljiva; sami Angleži — pravi ta mož — s podkovanjem kónj vsako leto zavržejo 90 milijonov gold. — Čeravno je res, da podkev ni dobrota kopitu in neumni kovači marsikakega konja pokvarijo, je Cox-ova misel zgolj anglešk švindal.

* *Ugašeno apno zoper trtno uš* je nek dunajsk učnjak priporočil c. k. ministerstvu kmetijstva. Ministerstvo pa je to vlogo rešilo tako-le: Ugašeno apno se je uže večkrat skušalo, a vselej brez uspeha. Trtna uš se loti korenin trtnih; da bi apno uši na koreninah pokončalo, morala bi se vsa zemlja krog in krog korenin in globoko odkopati, da bi apno prišlo do vsake koreninice, katere se trtna uš drži. Vrh tega bi živo apno razjedlo koreninice tako, da bi trti še več škodovalo, kakor jej sama uš škoduje. Če bi se pa apno samo po vrhu zemlje potrosilo, bi to prav nič ne pomagalo zato, ker uš korenine spodjeda. — Tako je ministerstvo kmetijstva rešilo priporočilo ugašenega apna.